

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A közönség részére díjmentesen.
Hónaponta 10 h.
Félévente 50 h.
Évesre 100 h.
Külföldi postán szállítva:
Hónaponta 12 h.
Félévente 60 h.
Évesre 120 h.
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétvége és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok olvasom-
adására vagy megválaszolására nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalához intézendők.

LXIII. évfolyam 71. száma.

Nagyvárad

Kedd, 1917 március 27.

Az orosz éhínség.

A frontra szánt élelmiszerek egyharmada a lakossáé.

Budapest, március 26. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Az orosz hadügyminiszter értesítést küldött több vasúti állomásra, hogy a közép és déli frontokra szállítandó élelmiszerek egyharmadát tartásuk vissza és a lakosság között osszák szét. Állítólag a fronton levő katonák kenyéradagát is leszállítják.

A berlini kínai követ kikérte utlevelét.

Budapest, március 26. (Saját tudósítónktól.) A Wolf-ügynökség jelenti: Kína berlini nagykövete kikérte utlevelét.

Alexejev a generalisszimusz.

Budapest, március 26. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Pétervárról hivatalosan jelentik: Alexejev tábornokot kinevezték az összes fegyveres erő legfőbb parancsnokává. Evert tábornokot felmentették a nyugati hadsereg parancsnokságától, helyét Levicky tábornok foglalta el.

Német repülők Calais és Dünkirchen felett.

Budapest, március 26. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: Párisi hivatalos jelentés szerint német repülők bombákat dobtak Calaisra és Dünkirchenre. A bombák Calaisban 2 embert megölték, egyet megsebesítettek, Dünkirchenben emberélet nem esett áldozatul.

A cárnét a Sándor palotába internálták.

Budapest, március 26. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: Pétervári lapok írják: Mikor a Dama delegáltjai külön vonaton Mohilevbe utaztak, hogy a cárt magukkal hozzák, a cárt sehol sem találják. Azonnal jelentették az ideiglenes kormánynak, hogy a cárt tartózkodási helye ismeretlen. Ugyanekkor a cárnét erős kísérettel a pétervári Sándor palotába vitték és most őrizet alatt ott tartják.

Visszavert támadások a nyugati fronton.

Az ellenség 11 repülőgépet veszített.

Berlin, március 26. A nagyfőhadparancsnok jelenté:

Nyugati harcok.

A La Bassée csatornától a Scarpe csatorna déli partjára az ágyuharc tegnap heves volt. St. Quentin felől nyugatra húzódó dobbróidésen csapataink az előretört francia erők ellen nyomultak előre, amelyeknek heves harcban súlyos veszteségeket okoztak. Száz foglyot, több géppuskát és egy gyalogsági égyet szállítottak be. Az állított medertől keletre és a Neuville-i vonal irányában az ellenség több hadosztálynak jelentékeny részével élénk tüzérségi tűz után támadást intézett előretört csapataink ellen, amelyek az egyes helyeken három ízben rohamozó ellenséget súlyos veszteségeivel visszaverték.

Közben, az Aisne felől északra a franciák előretörése közelharcban megghiúsult. Március 24-én este egy repülőraj megtámadta Dünkirchent, több tüzvesszt figyeltünk meg. Az ellenség tegnap légi harcokban 11 repülőgépet veszített.

Keleti harcok.

Mackensen vezértábornagy arconala. Élénk tüzérségi és előtér tevékenység mellett a helyzet változatlan. Repülőink igen jó eredménnyel bombázták a Doiran tótól délkeletre eső Sueros melletti csapatállásokat.

Ludendorff, első főszállásmeister.

Lord Grey súlyos beteg.

Budapest, március 26. (Saját tudósítónktól.) Amsterdamból jelentik: Lord Grey hír szerint súlyos beteg.

Tavaszi újdonságok minden cikkben megérkeztek!

Selyem szövetek, báronyok, gyapjuszövetek, mosókelmék, csipkék, diszek, szallagok.

Új modellek: Blousok, kabátok, köppeney és Jouponokban. Keztyük és harisnyák, gyermekruhák, köntények ágy és fehérneműekben. Szőnyeg és függöny nagy választékban. Női ruha varrodámban legegészségesebb esztétik és ruhák készülnek, méltányos árban.

CZILLÉR IMRE nagyáruháza.

A nép élelmezése.

En a fogalom nem mai keletű. Az evangéliumból tudjuk, hogy Jézus pár kenyérral és halacszával az éhező nép ezreit jól lakatta, sőt tanítványaival a morzsákat is kosarakba rakatta, hogy semmi kárba ne vesszen, tehát az élelemmel való takarékoságra is figyelmeztette az embereket. Kettős tanúmány rejlik ebben t. i. a szükségben szenvedőknek segítése és a segélynyújtás körül való takarékoskodás. Ez a kettős intézés ma is szól azoknak, a kiknek az a feladat jutott, hogy inség idején nagy tömegek élelmezéséről gondoskodjanak. Csodát perzeze ne várjunk ma, de az emberi közjólékonyság mégis sokat tehet a köznyomor enyhítésére. Sok ember él ma mindenféle jótékony intézetekben, internátumokban, kórházokban, dolog és fogházakban. Az itt hosszú évek óta szerzett tapasztalások, főleg a konyhák technika körül ép úgy értékesítendőek a modern népélelmezés problémáinál, mint a magánháztartásai tömegélelmezésnél, az iskolai és a népkonyhákbanál.

Az utóbbiak főelőnye az, hogy egyenlő tápláló erő mellett olcsóbb élelmezést képesek nyújtani, mint a vendéglők, nem kényeszerítik az embereket italok fogyasztására és egy állandóságuk, mint a nyújtott ebéd értékeinek megfelelő árakkal megkülönböztetendők a csak átmenetileg működő népkonyháktól, melyek ingyen, vagy rendkívüli csekély árért adnak ebédet. Ezen kettős típuson keletkezett a tömegélelmezésnek a mostani világháború által érlelt harmadik formája, melyben az élelmiszeriparok behozatala óta mindjobban érvényesülő közgazdasági jelleg lép előtérbe. A városi lakosság minél célszerűbb és minél kiterjedtebb tömeges élelmezése ma közérdeklődésűeknek tárgya, főleg a háborús közlelmezési hivatal felállítására óta. A helyi körülményekhez képest vannak bizonyos eltérések a városi tömegkonyhák között.

Igy vannak községi vendéglők, melyek önköltségükön látják el a polgárokat, akik ezzel az alkalommal élni kívánnak és a saját bevételeikből tartják fenn magukat; aztán vannak a városi községek tetemes támogatásával gazdálkodó tömegkonyhák, továbbá jótékony egyletek által fenntartott ebédlőcsarnokok, melyek leginkább az inséges lakosságot élelmezik. Mindezeknek közös célja, hogy a készletekkel takarékosan bánjanak. Innen ered ama kényszerűség, hogy az élelmiszeriparokat számos tartják, hogy a lakosok takarékos konyhát tartsanak, sőt hogy az előállított élelem teljes felhasználásáról gondoskodjanak, csak annyit főznek, ami éppen kell, ne többet! Világos, hogy a tömegkonyha könnyebben képes a korlátozott mennyiségben rendelkezésre álló élelmiszereket takarékosan és észszerűen felhasználni, mint az egyes magánháztartás.

Könnyebben és alaposabban tud a piaci és a háborús helyzetből folyó nemzetgazdasági tekintetekhez alkalmazkodni, mert egészen más bevásárlási konjunkturákkal számol, mint a magánháztartás. Behoz új ételeket, melyekre béke idején nem is ügyeltek, u. m. kevésbé ismert főzelékeket és salátákat, melyekre a magánháztartás nem is reflektál. Minthogy a nagyüzem kétségenkívül észszerűbben dolgozik, mint a kisebb gazdasági

egységek, annál fogva a tömegkonyha egyenlő kiadás mellett táplálóbb és ízletesebb kosztot képes adni, miat az egyes háziasszony, aki különben sines a tömeges élelmezés tápláló értékei felől alaposan tájékozva. Ez annál sajnósb, mert a tömeges élelmezés, ha egyre nagyobb keresletben és elismerésben fog részesülni, mind hatékonyabb ellensúlyként fog szolgálni háziasszonyainknak a fokozódó élelmezési nehézségek által támasztott nyugtalanságával és munkatöbbletével szemben.

A tömeges élelmezés fölmenti a háziasszonyt az élelmiszerbevásárlás nehézségeitől, melylyel akárhányan a kenyérkereset fáradalmait miatt alig tudnak megküszdeni. Foglalkozással bíró nők, kik idig elégtelen koszt mellett vállaltak munkát és hiányos bevásárlásukhoz a szájuktól vonták meg a falatot férjük vagy családjuk kedvéért, a tömegkonyha igénybe vétele által abba a helyzetbe jutnak, hogy magukat és hozzájuk tartozóikat fáradtság nélkül kellően élelmezhetik. A gulyáságyu neve alatt ismert továbbállítható konyha, melynek beszerzése sokba kerül s melynek teljesítő képessége szűk határok között mozog, úgy hogy a később jövők az ebéd kiosztásakor tíres kézzel kénytelenek távozni, kevésbé előnyösen oldja meg a tömeges élelmezés problémáját, mint a kerületi konyha, a maga könnyen keresztülvihető pontosságával és tisztaságával, valamint a hals nagyobb mérvű felhasználhatóságával, ami által az étlap kívánatos változatosságot nyer.

Ezt a típust választotta Borsó város is a hol a központi konyhák naponként 200 ezer embert élelmesnek. Számos kosztos háza viszi az ebédjét hiteltelített bádög edényekben, fél és egész adagokban 20 és 40 fillérért, hogy otthon költsék el. Nagy gyárosok is több száz adagot hozatnak onnan munkásaik számára. De igen számos vendég ott ebédel a barátságos csarnokban, a hol a tiszta, virágoserepekkel díszített asztaloknál nyugalomban és kényelemben köllhetik el ebédjüket. Az igen változatos étlapból álljon itt egy heti ételsor, metélt gulyásleves, sáld vagy fehér bab burgonyával, kanalas borsó burgonyával, savanyu burgonya, sós hal főzelék mártással, keltáposzta burgonyával és husféléttel, heringgombóc burgonyával.

Ezeket az ételeket szorosan kísámított receptek szerint készítik, melyeket Heyl Hedvig asszonyaság az elméleti és gyakorlati gazdaság fejlesztésének szentelt életének hosszú évi tapasztalataiban szerzett és mind kipróbált. Ez a nő, akinek vezetése alatt az első városi központi konyha a Trasekowsstrassében áll, egyszerűs mind a berlini városi tanácsnak véleményezője az összes tömeges élelmezés körül.

Mindegyik központi konyhát egy tiszteltelileg működő vezetőnő igazgatja egy a városi tanács által kinevezett inspektorral; a vezetőnőnek kiváló teljesítő képességét sokoldalu teendői veszik igénybe. Diszhölgyek osztják ki az ebédet a vendégek között. A személyzet áll egy főszakácsnőből, egy főgazdasszonyból, egy főszelékfőzőből, kiknek egy egész vezérkar tisztító nő áll rendelkezésére. A durva munkánál hadifoglgyok segítenek, így p. a nehéz 45 literi magokban foglaltó üstöket kell a kiosztó helyre vinniük, a hol a légszasszal hevített 200—

600 liter tartalmu nagy üstökbe öntetnek át, mihelyt kész az ebéd. Így meggyőződhetnek, hogy a kiéhesztés terve még messze van a megvalósulástól.

Az Alexanderplatzon lévő konyhának 86 üstje van. Első pillanatra észbe jut az embernek a Bebel kommunisztikus konyhája, melyet „Die Frau und der Sozialismus“ c. könyvében számtalan háziasszony sorozatnak enyhítésül kívánatosnak tartott. Nagyszámu időtrabló és kellemetlen munkát villamos erőből hajtott gépek végeznek. Ezek fölaprítják a húst, megmossák a burgonyát és meghámozzák olyan takarékosan, a hogyan emberi kéz nem tudná és a hajat egy sejtára ejtik, mely alatt a kaményító a további felhasználás céljából összegyűjtetik. Fölaprítják a főzeléket és a meghámozott burgonyát, a melyekből a csirákat gondosan eltávolították, s ekkép a legpontosabb tisztaságról kezkeskednek. Ugyanílyen berendezésűek a többi kerületi konyhák is. A kosztosok derült arcvonásai bizonyítják, hogy a nekik nyújtott élelemmel mennyire meg vannak elégedve.

Ének a hatósági zsirról vagy aminek örülni kell.

Tegnap este egy nagyváradi ur ember kopogtatott be szerkesztőségünkbe, kezében kis csomagot hozott. Kíváncsian néztünk feléje, miközben a csomagot kibontotta.

— Tessék kitalálni mi ez? szólott vendégünk s a kibontott csomagot elébünk tette.

Fekete, szennyes portéka volt az, amilyent már gyakran láttunk. Válaszunk tehát egyöntetű volt:

— Nem lehet más, mint kocsikenőcs.

— Tévednek uraim, ez véletlenül nem kocsikenőcs, bár másra igazán nem használható: ez kérem — városi zsír!

Igen bizony, ez a kocsikenőcs zsír volt, amelyet a hatóság árusított egyik Szaniszló utcai fióküzletében, 6 koronáért egy fél kilót. Az illető ur vitszaküldte a szennyes anyagot a városi üzembe, azonban az üzletben azzal a kijelentéssel elégitették ki, hogy „örüljenek, hogy ilyet kapnak.“ Ezt vendégünk mondta el s nekünk nicez okunk kételkedni benne.

Megirtuk a dolgot azért, hogy az illetékes hatóság figyelmébe ajánljuk azt a bizonyos „zsirt“, amelyből bizonyosan nemcsak annyi volt készleten, amennyit az illető urnak elárusítottak. Nam hisszük, hogy a többi vendők is nagyon „örülnek“, ha olyan hatósági zsirt kapnak kilónként 12 koronáért.

Tavaszi ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Füg-göny, kézimunka, kelengye nem-müek tisztítása. Fekete festés első-rendü kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

kélmefestő, vegytisztító és gőzmosógyműködésű gépek
Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—39.

Még egyszer a színházi bérlet.

Egy bérlő a színház
műsoráról.

Kemény és meggyőződés sugalta sorok-
ban felel nekünk az a bérlő, aki a színházi
bérlet kérdésében ellenkező álláspontját védi:
A levél a következő:

Nem akarok a mélyen tisztelt Szer-
kesztő ur türelmével tulajdonoson visszaélni a
még „a színházi bérlet vége” cíkre adott
s. f. é. március 24-én becses lapjában kö-
zölt válaszához fűzött megjegyzésre vi-
szonmegjegyzéssel reflektálni, — de a
színházi bérlet szigorú ellenzőjét az igen
tisztelt Szerkesztőség kebelében sejtve, le-
gyen szabad egyetlen kérdést köze-
tatnom.

Mikor és hogyan volt a bérlet ellenzője
és akadályozója a Schakspere, Molière és a
többi szellemi óriások fennkölt műsoraiknak
a Szigligeti színházban, — a mikor és he-
gyan adott hargot a „negyöttes” ilyen elő-
kelő kívánságnak?

A színház vezetősége éppen ellenszere-
leg mindig tulajdonoson kedvez az „istenidő
nép” darabos gusztyusának, — a még a
„Mágnás Miskák” big zöldegeivel emelyíti
5-8 ismétlésben a bérlők jó ízlését.

A mit a bérlet tisztelt ellenzője egyol-
dalu nézőpontból a bérletre és a bérlők te-
jére harsog — mindaz sokkal inkább han-
gos vád a színháznak kizárólagosan „üzle-
tes” vezetése ellen.

Nem a hasznát sajnálom a színházról,
hanem a művészetét nélkülözöm benne. Nem
az „üzletet” kifogásolom, mint inkább a
hangos pózzal adott „silény árut” perhorres-
kálom.

Legyen a színház ne csak üzlet — de
— a mivel oly nagyon szeret hivatkozni —
kulturintézet is.

És, — igen szerény véleményem sze-
rint — nem a finomabb ízlésű műveltebb
— s azért alkalmasabb — bérlők kidobásá-
val, s a nagy ízlésében korlátolt de jól
fizető „negyöttesek” becsalogtatásával, mint
inkább a művészeti színvonal emelésével:
művészi vezetéssel, — ambiciózus művésztá-
rsulattal lehet elérni.

Teasék végignézni a fővárosi színházak
műsora után a vidéki centrumok színházi
reporitóját s azután elfogulatlanul össze-
hasonlítani tenni azok változatos és a mi
színházunk sivar műsora között.

Csak egy példát: a „Csárdáskirálynőt”
talán még a „mezőkaessai” társulat is „adta”
már, mi csak ánnapi „tortának” kapjuk talán
— busvátra.

Vagy ennek is a bérlő az oka?

Szász szónak is egy a vége:

Tárgyilagossá érvek híján nem fogadhat-
om el cikkíró ur elfogult ítéletét s csak az-
zal zárom le szerény soraimat, hogy: ha
bármi is összemegy a barátság színház
és bérlet közt, — aki megbánja, nem az
utóbbi lesz.

Fogadja a mélyen tisztelt Szerkesztőség
a legmélyebb tisztelettem nyilvánítását.

Egy bérlő.

E szigorú levélre csak ennyit: A bérlők
igénye tiszteletreméltó s elég nagy, de ép
ezeknek az igényeknek kielégítése kényszeríti
a színházat, hogy a bérleten veszített
összegeket nagyon is népszerű darabok se-

gítségével hozza be. Hogy pedig a bérlők
mennyire szívükön viselik a színház sorsát,
a „művészet”, mutatja az, hogy a háteru
bekövetkeztével sereggestül hagyták esernben
a színházat. Egyébként: béke velünk, mert

egyértelműen abban, hogy a színház szin-
vonala a main felülemelkedjék. Bizonyos,
hogy ez áldozatokkal és vesztéssel vi-
hető keresztül, de majd rázódik a közönség
az egészséges szellemű táplálékra.

Vladivosztok lángokban.

Budapest, március 26. (Saját tudósítónktól.) Eerlintől jelentik: Stock-
holmi lapjelentések szerint Vladivosztok lángokban áll, óriási gyapot mennyi-
ség elpusztult, 7 millió rubel értékű lésszer felrobbant. A kikötőben horgonyos
és tüzetű lésszerrel rakott Nagasaki Maru japán hajó a levegőbe repült. A
tüzet állítólag orosz csendőrök okozták, számos csendőrt letartóztatnak.

Az orosz forradalmárok ne kövessék a francia forradalmat!

Budapest, március 26. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Hervé
lapjában felhívást intéz az orosz forradalmárokhoz, melyben arra kéri
őket, hogy ne kövessék a francia forradalmat: a királyi pár legyilkolá-
sa akkor is végzetes hiba volt és csuffá tette az egész nagyszerű for-
radalmat. Az orosz cári pár letartóztatása Franciaországban már is erős
nyugtalanosságot kelt!

Köztársaság Oroszországban.

Zürichtől táviratcsók: Párison ót jelentik Pétervárról: A köztársasági
érvelmi tisztek szövetséget alakítottak.

A Reuter-ügynökség jelenti Pétervárról: A központi bizottság és az al-
kormányos demokratapárt parlamenti frakciója az új kormányforma tekinte-
tében demokrata köztársaságban állapodott meg.

Nyugalem az orosz, olasz és délkeleti harctéren.

Kelati harctér. Budapest, március 26. (Hivatalos.) A Csobányos
völgytől északra meghiusult egy orosz támadás, egyébként nem történt
jelentős esemény.

Olasz és délkeleti harctér. A helyzet változatlan. Hőfő.

Czernin és Bethmann-Hollweg tanácskozása

Budapest, március 26. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik:
Gróf Czernin külügyminiszter két napi tartózkodásra Berlinbe érkezett,
hogy tanácskozzék Bethmann-Hollweg birodalmi kancellárral.

A cár rabsága.

Budapest, március 26. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: A
pétervári ideiglenes kormány megengedte, hogy a cár ujságokat ol-
vashasson.

Béketüntetések Oroszországban.

Budapest március 26. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik:
Párisi lap tudósítások szerint a szociálista munkások Péterváron körme-
netet és béketüntetések rendeznek az utcákon. A tüntetők közt számos
csapatban lesznek részt a katonák.

MAYER ÖDÖN és Tsa.

villamos- és gázre berendezett ékszer
ipartelepe

Nagyvárad, Színház-utca 4. szám alatt

Elfogad egyházi fölszerelések tűz és galván ara-
nyozását és ezüstözését. Készít drágaköves ék-
szereket, elfogad átalakításokat és javításokat.

!! Aranyat legmagasabb napi árban veszünk !!

Cipőtálp a tisztviselőknél.

A háborús mixerisk között a talphiány az, ami legjobban sújtja a közönséget. Talpot seholsem kapni, ha valahol van is, eldugják a horribilis áron, nem törődve a maximált árral, adják el. Attek pénze van, az akármilyen árat megad érte, csak hogy talphoz jusson. Est pedig csak azok tehetik, akiknek nem fix jövedelmük van. Ellenben a hivatalnokok képtelenek járni elyütt, lyukos cipőben, mivel nekik nem kell arra, hogy méregdrága cipőtálpakat szerezzenek be.

Ezen az állapoton akar segíteni most a kormány. A tisztviselők cipőtálp utalványokat fognak kapni, amelyre a maximális áron cipőtálpot adnak ki számukra.

A nagyváradi pénzügyigazgatósághoz tegnap érkezett le a pénzügyminiszter leírata, melyben közli, hogy a IX-XI fizetési osztályban levő tisztviselők, tehát azok, akiknek a legkevesebb járandóságuk van, személyenként a nőtlenek egy negyed kg., a nőstisztviselők egy fél kiló talpbőrre tartalmat kapnak. A családtagok számával arányosan kapnak talpbőrt kilónként 15 korona egységáron. A leírat a kiutalási határidőt nem említi.

A miniszternek ezen intézkedése mindenestre megkönyvit a tisztviselői helyzetét, legalább így nem áll elő az a helyzet, hogy meztelnebb maradnak.

A Kath. Népszövetség vasárnapi ünnepélye.

Vasárnap délután tartotta a Kath. Népszövetség hatodik ünnepélyét az idei szezonban. Az ünnepélyen a hatalmas terem zsúfolásig megtelt közönséggel, ami egyik bizonyítéka annak, hogy Nagyvárad társadalmi mily nagy érdeklődést tanúsít a Kath. Népszövetség iránt s mily nagy vonzerőt gyakorol a Népszövetség ma Nagyváradon.

Az ünnepély programjának első pontja Vajnovszky Vilma énekessége volt. A bájos megjelenésű uricányt már megjelenésekor tapsokkal fogadta a közönség. Három dalt énekelt hegedű és zongorakísérettel fűzőzódó hatással. A közönség élénk tapsviharral jutalmazta művészi énekét.

Ezután Pálffy János tartott rendkívül tartalmas értekezést „Modern keresztény hadjárati” címmel. Szervekedésre hívta fel Nagyvárad keresztény társadalmát, felvilágosítva azt a hatalmas szunnyadó erőt, amit a keresztény társadalom képvisel. Nagyvárad keresztény családjai legalább hét milliót költenek évente háztartására s bevásárlásuknál mindezen tekintettel arra, hogy a hozzájuk tartozókat támogassák, míg ha létrejön a szövetség a legegyszerűbb alapon, akkor ezek a családok bevásárlásaikkal egy hatalmas szövetséget alkothatnak, mely irányt adhat a szövetségének s szabályozhatja az erakat s a keresztény kereskedők és iparosok egy nagy körét láthatja el megrendelésekkel. Meg kell alakítanunk a keresztény szociális szervezetet, mely magába tömöríti azt a nagy erőt, amit a keresztény társadalom képvisel s ez képes lesz felvenni a versenyt a vörös szocializmussal s meg fogja valósítani az igazi krisztusi szocializmust a szeretet alapján, amit a vörös szocializmus

a társadalom bomlasztó gyűlölet alapján akar megvalósítani. Az új eszméktel terít, hatalmas társadalmi tanulmányt nagy érdeklődéssel fogadta és megajapsolta a közönség.

Nagy érdeklődéssel kísérve lépett a pódiumra ezután Sas Aranka utalvány s művészi finomságokkal telt zongorajátékával két zeneművet mutatott be. Moskovszky Serenadéját és Góleg nagy technikai készségét igénylő Pillangóját játszotta mindvégig biztos kéztartással és briliáns technikával.

Játékában érvényesült egy fiatal lánylök eszményisége s egy tökéletes zongorajátékos technikai készsége. Mindkét mű szépségét teljesen érvényre juttatta, hatalmas sikere volt.

A műsort Gábor Andor trémlája: A háborús ebéd fejezte be, amit Hannig Aranka és Rácz Mariska adtak elő nagy sikerrel. A főszerep a Rácz Mariskáé volt, aki gyönyörűen parfüm nyelven, élethűen adta a hivatalnokcsalád főzöngjét a háború alatt roppant derűtlenséget kelve. A bijos jelenetet a közönség hatalmas tapsa fejezte be.

Az ünnepélyen felalfizettek: Dr. Kárácsnyi János 10, Brám Lőrinc 20, N. N. 4, Pálffy Béla 5, Sáfarky Mihály 2, Sáfarkay Ferenc 2 korona.

Rokkant honvédek játékipari kiállítása Nagyszalontán.

Gróf Tisza István a kiállításon.

A déli 32. honvédegyezred pótzászlóalj parancsnoksága az ezred rokkantjainak készítményeiből Nagyszalontán, a városháza dísztermében a hó 31. és április 1-2 án gyermekjátékipari kiállítást rendez. A kiállítás: Eberfalvai-Siegler Konrád altábornagy, gróf Tisza Kálmán és neje, valamint gróf Bethlen Balázs kormánybiztos és neje védaóksége alatt áll.

A játékgár műhelyeiben fokozott lelkesedéssel és buzgósággal dolgoznak a rokkant vitések, a játékgár földszintjén, szünetekben gyűlnek a szebbnél szebb, érdekes konstrukciójú gyermekjátékok.

A városháza dísztermét katonamunkások reanoválják, díszítik, hogy még az első kiállítással is impozánsabb keretek közt állíthassák ki a rokkant honvédek legújabb pompás munkáit.

A kiállítás ünnepélyes megnyitása 31 én, szombaton délelőtt 10 órakor fog megtörténni.

A kiállításra meghívta a parancsnokság a kormányt s a meghívásra Tisza István gróf miniszterelnök már levélben közölte a parancsnoksággal, hogy amennyiben később akadályok fel nem merülnek, személyesen megjelenik a kiállítás megnyitására. Közölte továbbá, hogy ha a személyes megjelenésben akadályozva lenne, úgy képviseltetéséről gondoskodni fog.

A megnyitáson jelen lesz a kormány képviselőjén kívül az újonnan alakult Országos Hadigondosó Hivatal szakbizottsága, s kerület honvédeknél tiszti küldöttsége, valamint fővárosi játékipari és kereskedői egyesületek szakértő kiküldöttei.

A kiállítás első napján a kiállított tárgyak nem árusíthatnak, április 1 én és 2 án azonban az összes kiállított áruk darabonként és tömegesen eladásra kerülnek és ha egyes cikkek kifogyának, utáronfelöst is elfogad a vezetőség.

A belépődíj személyenként 1 korona, állandó jegy, a kiállítás egész tartamára 2 korona.

A városháza dísztermében, a kiállítás ideje alatt a nagyváradi katonai zenekar fog hangversenyezni.

Aki a főszolgabírórt rágalmazza.

Törvényszéki tárgyalás.

Komádiban Balogh Imréné férje tavaly bevonult katonának s az asszony két beteg gyermekével kényérkeresső nélkül maradt. Valami nehezen mégis megélték a szűkös hadisegélyből és abból a komencióból, ami a férje után a munkaadó, Farkas Márton jóvoltából egyideig kijárt a szegény családnak.

Történt ezután, hogy a férj, Balogh Imre orosz hadifogságba került s ekkor Farkas Mártonnak eszébe jutott, hogy a komenciót nem köteles többé kiadni, mert hiez a munkaviszony megszűnt. Visszatartotta tehát a Balogh Imrénének esedékes 3 mázsa tengerit és az asszony minden könyörgésére sem adta ki.

Balogh Imréné ekkor az előljárásához fordult, majd a főszolgabíróhoz, végül az alispánhoz ment panaszával és kérte, hogy a munkaadót kötelezzék a komenció kiadására.

Az asszony elesett a komenciótól és arra volt utalva, hogy a hadisegélyből éljen harmadmagával. Nyomorgott, tengődött s mikor már betevő falatja sem volt a családnak, az asszony elment az előljárásra és a hadisegélye terhére 10 korona előleget kért. Kért, de nem kapott, az előljáráson azt felelték:

— Nem kap, ha éhen hal is.

Balogh Imréné erre így fakadt ki a járás főszolgabírója ellen:

Frankó Endre főszolgabíró is csak azon segít, aki sok pénzt ed neki! Komádiban a szegény embernek nincs igaza.

Balogh Imréné ellen ezért a kijelentésért rágalmazás miatt megindult az eljárás. A törvényszék Ember Géza táblabíró elnöklésével tegnap tárgyalta az ügyet. A vádat Medvigy István kir. ügyész képviselte, a védelmet Katz Lipót dr látta el.

Balogh Imréné tagadta a terhére rótt eszelekményt, annyit ismert be csak, hogy azt mondta:

— Komádiban a szegény embernek nincs igaza.

A kihallgatók tanak: Ötvös Gyula főjegyző, Nagy P. István és Takács Dániel előljárásági tagok vallomásaikban igazolták a vádat.

Medvigy István kir. ügyész vádbeszédeben példás büntetést kér, terhelő körülménynek léri betudni, hogy az asszony azt a főszolgabírórt rágalmazta meg, aki az egész ügybe be sera folyt.

Katz Lipót a védő az esetben nem látja az egyén bűnét, szerinte jelen esetben csak

a közigazgatás bünéről lehet szó. A vádlott nem követelt el rágalmazást, legföljebb csak elszóltta magát. Nagy nyomora, gyermekel betegeskedése, férje utáni aggodása mind enyhítő körülmény. Felmentést kér.

A vád és védelem meghallgatása után a törvényszék rágalmazásért 14 napi elzárásra és 5 napi foghátra átváltoztatható 100 korona pénzbüntetésre ítélte Balogh Izorénét.

Az ügyész súlyosbíttatásért a vádlott elölése miatt felebbezett.

Megtalálták Medzihradszky Gáspár holttestét.

Novembert elején napjaiban tábori levelek és hazakerülő katonák elbeszélései alapján híre jött, hogy Medzihradszky Gáspár 4. honvédseregvezető főhadnagy, tb. szolgabíró a Görz előtt vívott harcokban eltűnt. Tisztársai és legényei csak annyit tudtak, hogy október 31-én éjjel századának élén vakmerő rohamra indult a vitézségéért több-szörösen kitüntetett főhadnagy, a borsalmos heveségű éjjeli harc óta bizonyosat róla senki sem tudott.

Öt hónapon át mint eltűntet tartották hivatalosan nyilván Medzihradszky Gáspárt a közben biztató hírek helyett inkább arról jöttek értesítések, hogy egy egy honvéd látta azt, amikor a főhadnagy az éjjeli harcban megsebesülve közvetlenül az olaszok állásai előtt elesett.

Azokat az állásokat, amelyekért az október éji heves harc folyt, később a honvédsereg elfoglalták és a 9-ik Isonzó-csata során helyének egyik legexponáltabb részén egy hatalmas gránátvágta üregből öt hónap után, most került elő a hősi halált halt Medzihradszky Gáspár holtteste.

Az asztalcai temetőben helyezték nyugalomra.

A halálhír mindenfelé nagy részvétet keltett.

A favágó segédje.

A várososserte ismert Hőgye István favágó állott tegnap Ember Géza táblabíró tanácsa elé. Azzal vádolta az ügyészség, hogy villanyörre berendezett körfűrészhez, tehát veszélyes üzemhez 16 éven aluli fiút fogadott fel segédmunkásként és a fűrész a gyerek kezét megvágta.

— Mikor született?

— 1848-ban, egy pénteken.

— Felesége neve?

— A nevét nem tudom, csak annyit, hogy Mariska.

Zeizos Mariska, ugye? Iszik sört, bort, pálinkát?

— Ha van.

— Azzal vádolják, hogy 13 éves fiút szerződtelettel a gép mellé.

— Hát honnan vettém volna, amikor nincs munkás? Figyelmeztettem, ne menjen közel a géphez.

Máté Lajos tanuló igazolja, hogy tulajbűgősége idézte elő a bajt. Nagi 120 fillért kaptott.

— Medvigy István vád és Kaczián Kálmán dr. védőbeszéde után a törvényszék 3 napos foghátra és 20 korona pénzbüntetésre ítélte Hőgyét, de felfüggesztette az ítélet végrehajtását.

HÍREK

* **Szurmay titkos tanácsos.** A király Surmay Sándor altábornagy, honvédelmi miniszternek a titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

* **A koncentrációs kabinet.** Budapestről jelentik: Andrássy Gyula gróf Bécsbe utazott. Politikai körökben az utazást összefüggésbe hozzák a koncentrációs kabinet alakításával.

* **Kitüntetett tisztek.** A király Halász Sándor 4-ik honvédseregvezető főhadnagyak a hadidiszciplína III. oszt. veszkoronsrendet a kardokkal adományozta; azonosítói megparancsolta, hogy Szepesi Ferenc 37. gye ballari hadseregének és dr. Gerlóczy Géza 4-ik honvéd gyehez beosztott népf. századosoknak a legfelsőbb díszűrs elismerés tudtul adassék.

* **A Kath. Növendő Egyesület választmányi ülése.** Tegnap tartotta a Kath. Növendő Egyesület a kösgyűlés után első választmányi gyűlést, amelyen Elemér Ferencné elnöklése alatt részt vettek: özv. dr. Szmély Kálmán, özv. Olasz Akosné, Pallay Lajosné, özv. Nagy Ödön, Obrinócák István, Balogh Barnabé, Sándor Albertné, Keszey Mária, Györyné, Peres Jolán, Muresán Valérné, Szabados Pálné, Gálly Sándor, Szilágyi Dózsa. Elemér Ferencné üdvözölte az első ízben megjelenő választmányt és az egyesület neves ügyeinek mellettszeretettel ajánlotta a figyelmébe. Üdvözölte együtt a leányklubot Kövér Lily, a leányklub elnöknének személyében és a nővédelem ügyét illetőleg nagy reményt fűz hozzá. Majd Szilágyi Dózsa tette meg tükéri előterjesztését: az anyák köre megalakult a áldásos intézménynek bizonyul. Köszönetét tolmácsolja a választmány a kápiatlannak, amely az uzonnáról bőkezűen gondoskodott. Nagyon szép sikerrel indult meg a teadélutánnal összekapcsoló felolvasások, amelyeket eddig Elemér Ferencné és Szontagh Gusztávné urhölgyek tartottak, akiknek felolvasását a jelenlevők elismerésükkel méltányolták. A kiadott főzreceptek is nagyon gyatorlatiasnak bizonyultak. Pallay Lajosné urhölgy pedig az egyik teadélutánon egy nagy életrevaló gondolatot vetett fel, t. i. a gyermekpárfogók kijelölését, akik szálal a csecsemővédelmet hatásosebbá teszik. — Özömmel vette a választmány tudomásul, hogy Pallay Lajosné alapító tag lett és Muresán Valérné taggyűjtését, aki dr. Kócsó Jenőné, Reider Gyuláné alapító tagoknak, Nadányi Károlyné, Pirovich Józsefné, Havranek Jánosné rendező tagoknak ajánlotta. Németh Istvánné és Rech Gézáné új tagok lettek.

* **Az Ullmann-ügy a táblán.** Ullmann Rezsőt tudvalevőleg a törvényszék hadseregrendelés miatt elítélte. Szemlésegi panasz folytán a kir. Kuria ma kezdi meg az ügy tárgyalását és ebből a célból dr. Bedő Mór védő tegnap Budapestre utazott. Dr. Bedő még résztvevett az ifj. Moskovits Mór elleni ügy törvényszéki tárgyalásán, ahonnan védőbeszédének elmondása után egyenszen a pályaudvarra hajtatott.

* **A nagyváradi Mária kongregációk békeajátossága.** Nagyvárad összes kongregációját nagyszámu hívekkel együtt tartották vasárnap reggel 7 órakor békeajátosságot a váradolasi templomban. A csendesmisét Brém Lőrinc kánonok mondotta és ő végezte az áldoztatást. Az ájtatosságon a hívők roppant serege vett részt, és a fényes templom alig volt képes befogadni az ájtatoskodókat. A közös áldozáson szerhatszássan vettek részt. A templomi gyűjtésen a nemzeti fogadalmi templomra 533 korona gyűlt be. A befejező ájtatosság este fél 7-ker volt. Az ájtatosságot XV. Benedek pápa békeimájával fejezték be.

* **Egymillió százezer korona Nagyváradnak.** A honvédelmi miniszter helyett Porényi Zsigmond báró államtitkár tegnap leiratban értesítette a város tanácsát, hogy a csandóráskola építési költségeinek az évi részletére egymillió 100 000 koronát kiutalt.

* **Rekvirálják az olajos és takarmánymagvakat.** A hivatalos lap közli a földművelésügyi miniszter rendelkezését, melyben a repce, vadrepce, kendermag, len és napraforgómag igénybevételéről intézkedik. Minthogy ezen magvakat több erre vonatkozó rendelkezés ellenére nem szolgáltatják be kellő mértékben, ezért a miniszter ezen magvaknak azt a részét, amely a védmegszűkület fedezése után fennmaradó, rekvirálja újján akarja megszerezni. Felhívja tehát a hatóságokat, hogy ezen megföldöltséget foglalják le. Ha a birtokos a magvakat a lefoglalás előtt beszolgáltatja, úgy a kendermagot 100 K, a lenmagot 100 K, a káposztarepceét 60 K, a réparepceét 57 K, a vadrepceét 29 K, a napraforgómagot 75 koronáért váltják be másasáknak. Ezen magvak közül a len és napraforgómagot az Olaj és Zsírpárló központonak, a többit pedig a Hadi Termény r. t.-nak kell beszolgáltatni.

* **Szervezik a hatósági munkaközvetítőt** Ander Endre dr. miniszteri tanácsos, a hatósági munkaközvetítők központi igazgatója tegnap értesítette a tanácsot, hogy a munkaközvetítők szervezését megkezdte. Ebből a célból legközelebb Nagyváradra érkezik a teadélköz megbeszélés végeit.

* **Panaszok a hadbavonultak családjainak államségiye ügyében.** A honvédelmi miniszter tekintettel arra, hogy a hadbavonultak családjai részéről az államségiye ügyében rengeteg panaszt adtak be a miniszteriumnál, eddig 200.000-nél többet adtak, melyek közül azonban csak elenyésző kevés panasz bizonyult bevalónak, körrandolatot intézett a közigazgatási hatóságokhoz, melyben felhívja ezeket, hogy az államségiye vonatkozó panaszok dolgában adandó alkalmakkor megfelelő kioktatásban részesítsék a feleket. Azenfelül tegyék a hatóságok azonnal közhírré, hogy az államségiye, idősílines évi segélyre vagy ezek felemelésére igényt tartó felek kérelmeikkel, vagy panaszukkal ne a felsőbb hatóságokhoz, hanem kizárólag csak az ezekben az ügyekben végérvényesen határozni hivatott főszolgabírákhoz és városi polgármesterekhez forduljanak, mert a felsőbb hatóságokhoz benyújtott kérvények és panaszok illetékes elbírálás végett ugyis ezeknek adtnak le. Tekintettel végül arra a tapasztalatra, hogy a segélykérvényeket és panaszokat sok esetben hivatalan egyének felet-

szertén gyárják, akik rendszerint kihasználják a felek jehiszeműségét, a rendelet — igen helyesen — arra is felhívja a közigazgatási hatóságok figyelmét, hogy az ilyen zugrásokkal szemben a törvény egész szigorával járjanak el.

*** A Lipót-rend nagykeresztje Arz vezérkari főnöknek.** Bécsből jelentik: A király Arz vezérkari főnöknek egy hadseregnek, még hadsereg parancsnoki korában történt súlyos körülmények közötti eredményes vezetéséért a hadiékítményes Lipót-rend nagykeresztjét adományozta a kardokkal együtt.

*** A mai vetítő-előadás.** Mr. kedden a Katolikus Kör Szent László termében ismét pompás vetítő előadás lesz. Ezúttal dr. Némethy Gyula t. b. kanonok, theol. tanár tart előadást Észak-Olaszországról, különösen Velencéről. Az előadás keretében remek vetített képekben mutatja be Olaszország szépségeit. Dr. Némethy előadása mindig jelentős esemény a Katolikus Körnek s mindig élvezettel halgatja a Kör előkelő közönsége. Az előadás kezdete délután 5 órakor.

*** Törvényhatóságaink Pro Transsylvania!** A kormányzat alkalmazva a királyné Ó felelősége legmagasabb védelme alatt megalkotta „Pro Transsylvania” Országos Segítő Bizottság elnökehez rövid felhívás alatt már 1,788,361 korona 92 fillér adomány folyt be az erdélyi gyermekvédelem céljaira s az erdélyi feladott tisztelettel kifejezésre hozták a segítő akciónak a támogatásában is hazafias törvényhatóságaink járnak elő jó példával, s úgy, mint a felvidék ajándékos akciójaival. Az eddig beérkezett legnagyobb törvényhatóságok között szerepel Biharvármegye 88,665 korona 98 fillérrel, Temesvármegye 88,164 korona 53 fillérrel és Miskolc 24,000 koronával. Ezekben a törvényhatóságokban a gyűjtés még tovább folyik, hiszen kivül még Pest-Pilis-Solt Kis-Kun-, Zemplén-, Torontál-, Tolna-, Arva-, Csongrád-, Nyitra-, Pécs-, Somogy-, Abony-, Heves-, Arad- és Fejérvármegyék, továbbá Temesvár, Pozsony, Újvidék, Kecskemét, Szolnok városok értesítették báró Jókai Sándor elnököt, hogy a legközelebbi kögyűlés napjandjára kitűzték a „Pro Transsylvania” Országos Segítő Bizottság törvényhatósági támogatásának megszavazását is.

*** Gyémánt Zsigmond temetése.** Tegnap délután temették el idebaza, a szűlföldjén Gyémánt Zsigmond tüzérezredesét, a joghallgató ifjuság közkedvelő, tehetséges tagját, dr. Gyémánt Jenő ügyvéd fiát. Gyémánt Zsigmond — mint azt annak idején megírtuk — rövid szabadságról érkezett vissza a harctérre, mikor néhány óra múlva egy eltévedt ellenséges golyó kioltotta ifjú életét. Holttestét a harctéren földelték el, azonban a bánatos szülők nem nyugodtak addig, míg engedélyt nem nyertek a holttest hazahozatalára. A fiatal hősi halott holtteste tegnap érkezett meg Nagyváradra, a pályaudvarról a Pável utcai szülői házába vitték, s onnan délután 3 órakor katonai díszszel kísérték ki a Rutikowsky uti izr. temetőbe. A temetésen hatalmas közönség jelent meg, a tisztikar, a tüzérezred legénysége, rokonok, barátok, kollégák és ismerősök sokasága kísérték ki utolsó útjára a fiatalon elhunyt Gyémánt Zsigmondot.

*** A hegyközség tavaszi kögyűlése.** A nagyvárad hegyközség birakossága folyó évi április hó 1-én (vasárnap) d. e. 11 órakor a város háza kistermében tartja rendes tavaszi kögyűlést, melyre a hegyközségi birakosság tagjai tisztelettel meghívattak. A kögyűlés tárgyai: Elnök ségi jelentések. Az 1916. évi zárszámadás. Az 1917. évi költségvetés. A megválasztott választmányi tagsági helyek betöltése. Esetleges indítványok. A kögyűlést meg-előzőleg 10 órakor a választmány előkészítő ülést tart. Az elnökség.

*** Meghalt a biharpüspöki rab-lógyilkos áldozata.** T. Nagy Lajos biharpüspöki gárda, skit Kiss Géza katonaszökevény lakásán orvul megtámadott és hátulról egy lapáttal leütött. Tegnap éjjel a kórházban meghalt. Nagy Lajost a rendőrség emberei nem tudták kiballagatni, mivel a szerencsétlen ember az utolsó percig nem tért magához, csupán néhány savas szót mondott lázas állapotában, amelyet azonban nem lehetett figyelembe venni. Az elhunyt gárdáskodót Püspökiben temetik el.

*** Abiakt beverés után halál.** Tegnapra virradó éjjel a Tozsa-utcán a 4. sz. ház előtt halva találták Isler Sándor Sándor 40 éves szabafestőt. Az őrszolgálatot teljesítő Bocskó Tanács rendőr értesítette Fluck Ferenc fogalmazó központi ügyeletes tisztviselőt, aki a holttestet a kórházba szállította le. Dr. Berna Árpád tiszt orvos megállapította, hogy a halál oka szívizélbűdés. A nyomorlat során kiderült, hogy Isler halála előtt pár perccel a Terra utca 5. szám alatt lakó felesége lakásának ablakait mintegy utolsó emlékkül sorba beverte, s utána elhárzott. Alig tett egy pár lépést, a szemeződés ház előtt összeesett és meghalt.

*** A május elején bekövetkező előléptetések várható terjedelmét a Költőgy Hadügy mai száma közli. A költőgy szerint az előléptetések úgy a cs. és kir. hadsereg, mint a m. kir. honvédség és a m. kir. repülőkész állományában a szobott mértékben történnek meg. A Költőgy-Hadügy megrendelhető a kiadóhivatalban. IX. Üllői-ut 11—13. Előfizetési ára negyed-évre 6 korona.**

*** A Gyermekbarát Egyesület teadélutánja.** A Gyermekbarát Egyesület az ismeretes miniszteri rendelet miatt elhalasztott nagy teadélutánját huszöt bét-főjén tartja meg a Vigadó nygytermében. A délután negyven előrendű művészkabaret, farszójátékot, tavaszi gyermekfelvonulást és nagy tiszteletet vitt fel programjába.

*** A Fischer zeneiskola házi hangversenye.** Vasárnap, március 25 én tartotta a Fischer zeneiskola III-ik házi hangversenyt nagy és előkelő közönség jelenlétében. Ritka műveltséget nyújtott Völbnu Anna tanárő Back conzerijének nemes névtől áthabott előadásával. A jelenlévők lelkesen ünnepelték a kiváló művésznőt. A többi szereplő is őszinte sikert aratott. A hangverseny 110 koronát jövedelmezett a hadiárva javára. A zeneiskola legközelebbi nyilvános hangversenye április hó 31 én lesz.

*** A bűnös kastély.** A Vigadó-mozgósínbűnnek ma ismét nagyvadású szenzációja lesz. A bűnös kastély című hatalmas dráma kerül bemutatásra. Az érdeklődést fokozza az, hogy a női főszerep t Ritka Schobettó, a világairú művésznő alakítja. Előrendű látványosság a nagyember felvétel, továbbá a legújabb Sasa hímző. A műsor csak ma, kedden látható, szerdára ismét új attrakciók érkeznek.

*** Köszönetnyilvánítás.** Szombaton tamették általános részvét mellett Harbura Gyuláné szűl. Janovits Irént a Kolozsvár utcai gyászaházól. A gyászoló rokonság szívesen mond halás közönséget azon jószívű adakozóknak, kik a hátramaradt három árva anyagi támogatásban részesítették.

*** Földgázrobbanás Tordán.** Kolozsvárról jelentik: Tordán vigyázatlanság következtében több földgázút délelőtt 10—11 óra között felrobbant. A robbanásnak 15 halottja és 10 sebesültje van, 3 egyemeletes ház megrongálódott.

*** Elcsereletek egy új esernyőt a Kath. Népszövetség vasárnapi előadásán.** Aki elvitte, hozza vissza s kieserélhet s sajátjával a Kath. Kör háznagyánál.

*** A Szaspáfrány gyökérnek sertéstépszerűi való felhasználhatása.** A hadügyminiszterteremek, szakértők azt ajánlották, hogy a Szaspáfrány gyökere sertéstépszerűi használatára, emellett a hadiintézettség a Szaspáfrány gyökere a polgári lakosságot, úgy a saját sertéstépszerű, mint a hadiintézettség való szállításra, a közérdekekben felhívja. A hadiintézettség átvesszi a polgári lakosságot az összes április végéig, illetve a hajlékos kiserjadatás előtt gyűjtött, jól megvárosított és levágyon az ritott egészségos páfrány gyökér mennyiségét 100 kilogrammorként 15 koronájával, mely összeg helyben a katonai élelmezés raktárnál lesz kifizetve. Nagyvárad, 1917 március 24. Rendőrkapitányság.

*** Árverés vasárnapra.** Van szerencsénk az érdekeltek figyelmét felhívni, hogy a m. kir. honvédségpád iskola telepénvas. acél, öntöttvas, vasbűdög-hulladékot f. évi április hó 16-én délelőtt 9 órakor nyilvános árverésen közpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek el fognak adni. A nagyváradai Kereskedelmi és Iperkamara.

*** A Liska viz segít a tavaszi szeplő ellen.** Bővebbet a hirdetésben.

*** „Korona szappan-por.”** Nem hall szappan, sem szűdés, sem mosópor. Hőfehérre mos, a ruhának nem árt, mindenesemegon a törvényezési vegyészeti tanúsítvány. Egy félkilós doboz ára 25 kgr. ruhára 1 korona. Egyedüli főraktár: Farkas István „Apolló drogeria” Nagyvárad. Telefon 18—05.

*** Aszódi Kossuth utcai üzletében:** 1 nagy üveg Oroszhal 90—100 draba 12 kor, darabszámra 20 fillér. — 1 kiló eszokolódó 40 tábla 20 kor. 1 nagy üveg lincolonyok 13 korona. Raktáron: rum, likörök, szilvórium, seprő és törköly, gyogyborok és asztali borok.

*** Kőhögés, hurut, rekedtség és nyálkásodás ellen gyors és biztos hatású szűdés Farkas féle hurut szűdéske.** Ára 1:20 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriaiban Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Tejkonzak is kapható.

*** Eökelő** nagyváradai részvénytársaság kereskedelmi végzett fiatalemberi, vagy leányt keres gyakornokoknak kezdő fizetéssel. Irásbeli ajánlatok a Tiszántul kiadóhivatalnak küldendők.

*** Felkészítő SOXIE biztos szűdés** Ára 1 korona 80 fillér. Kapható kiadóhivatalban Farkas István Apolló drogeriaiban Déákossy-ut 7/B.

*** Gyönyörű rózsás arc a nő legszebb díszje.** Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsültetlen Y-PO crémet és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát eltűnteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfojtokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriaiban Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy-palota.

TAVASZI SZEPLŐT

pár napi használat után el-tűntet az arczról a valódi

LISZKA VIZ

Eredeti üvegekben 2 ko-rona 40 fillérért kapható a

Csillag gyógyszertárban
Zöldfa-utca.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Kedd: János vitéz.
Szerda: A fronton. Az igazi férfi. Hó-
lesz.
Csütörtök: Drótostót.
Péntek: Gólem. (Bemutató előadás.)
Szombat délután: Dollárpapa.
Szombat este: Gólem.
Vasárnap délután: Liliomfi.

Gólem.

— Előkészületek a pénteki bemutatóra. —

Tartósabb és hangosabb sikere még aligha volt operettünk Nagyváradon, mint ama-lyt színházi körökben a Gólem nek jó-solnak.

Ha az alkalommal a jslat nem fog-
szalni, mert hiszen az irodalom tán még
egyetlen témát sem vett annyira a szár-
nyára, mint a prágai Gétó legendás alakjának
históriáját, Gólem!... Harsog ma már ez
a név a hírességtől, szinte mindenki le-
mari már és mégis mindent kíváncsi az
agyagember misztikus lényének tevésé-
vére.

A mozivászonon jelent meg először a
Gólem, ezúttal Meyrink regényében hősnak
túlni erejével hódította meg a könyvpiacot
is és végül Kővesy feldolgozásában operet-
tévé lett, amelynek műlyjartu, csupa pana-
szos sírással, ocsodás melancóliával teli és
lényes hangszerelessé zenéje vari az eddig
film és regény alakjában a modern közön-
ség lázas érdeklődésének középpontjába ju-
tot legenda hősi halálát.

A jólőre is méltán megjósolható óriási
sikere tekintettel, a színház vezetősége pént-
ek, szombat és vasárnap este, három bár-
letesünetes előadásra tűzte ki a Gólemet
és mind a három előadásra a jegyek már
csütörtökkel kezdődőleg megváltották a szin-
házi pénztárnál, amely a bérlek jogait az
előadásokat megelőző nap déli 12 rájáig
fenntartja.

János vitéz. Ma este Kacsó Pongrác
híres operettje, a János vitéz kerül szí-
re. A címszerepet Biharí Sándor játssa, a többi
szerepeket Vlah Mancsi, Kovács Mártha, Szil-
vetti János és Békési.

Berettyóujfalui ezinészet. Far-
ka Bóla, a délvéki II. színházkerület igaz-
gatója jól szervezett operette társulatával
március 29-én a városbába nagyteremben
megkezdte előadásait. Első előadásaként Her-
szeg Ferenc „Kék róka”ját mutatják be.
Bérletet nyit 12 előadásra, egy bérlet ára
szelvényjegyekben 24 korona. Bérletben a
következő újdonságok kerülnek szí-
re: Mág-
nán Miska, Csárdáskirálynő, Csokoládéka-
tona, Vagy 6 vagy senki, Dollárpapa, Gólem,
Grán Lili, Lyon Lea, Democot Moziúndor,
Lennyelvér, Szép asszony, Kisasszony férje
és Jó éjt Muki.

A helyi szerzők reprize. Szer-
dán már harmadszor kerülnek szí-
re: Fő-
né: Hágó, ifj. Matolay Károly, Hilf László
és Kálmán Andor egyfelvonásosai. Az elő-
adást szerdán Hilf László: A fronton című
egyfelvonásosa nyitja meg, utána Fő-
né és Matolay operettje! Az igazi férfi körül
szí-
re és az estét Kálmán Andor kedves
bangulata: a Hó lesz... fejezi be.

A Drótostót. Szép sikerrel eleveni-
tette fel a napokban a Szigligeti színház Le-
hár Ferenc egyik régebbi, kedves operettje-
jét, a Drótostót, amelyet a színházi közön-
ség oly kedvesen fogadott, hogy az igazga-
tóság e hét csütörtökjére újból másorra tűzte
az operettet.

**VIGADÓ
mozgó-
színház**

Kedden
A búcsú kastély
dráma 3 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 8 óraker,
hétköznap 5 óraker kezdődnek.

**URANIA
mozgó-
színház**

Kedden
Az éjfélt látogatás
dráma.
Az előadások vasárnap d. u. 8 óraker,
hétköznap 5 óraker kezdődnek.

**APOLLÓ
mozgó-
színház**

Kedden
Joghy háza
dráma 6 felv.
Az előadások vasárnap d. u. 8 óraker,
hétköznap 5 óraker kezdődnek.

IRODALOM

Bojgó tüzek cím alatt két hangu-
latos dal jelent meg Bárd Ferenc és test-
vére budapesti zeneműkereskedés kiadásában.
A két dal szerzője **Andrási Ede**, 6 lica és
szövegíró is. A szöveg rendkívül postikus,
tele mélyeséges érzalammal, megzenésítésre
kiválóan alkalmas. A szöveghez írott zene
mindenben simul a szöveghez, mélabus, dal-
lamos zene. Ara 2 korona. Megrendelhető
Bárd Ferenc és testvére zeneműkereskedés-
ben Budapesten.

Az Élet szépirodalmi és művészeti
hastlap (szerkesztő Andor József) március
25. i száma a következő tartalommal jelent
meg: **Fordalom.** Saán. — **Költamények.**
Nemes Ernő. — **A szászszentpöltszén kate-
drián.** (Regény.) Boros Ferenc. — **A fe-
kete mén.** (E beszélt.) Nyirő József. —
Szi val lélekkel. (Regény.) Iria: Ránó Bazia,
fordította Kálmán György. — **A Pista nagy
ur lett.** (Elbeszélés.) Baskó Márta. — **Kul-
tura.** — Beküldött könyvek. — **Hítről hítre.**
— Szerkesztői üzenetek. — **A kitérő lapot
melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe.** —
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I.,
Fehérvári ut 15. szám. Előfizetési ára fél-
évre 10 korona. Mutaiványszámot készséggel
küld a kiadóhivatal.

A „Vasárnapi Ujság” március
25-iki száma nagyszámú szép harctéri föl-
vételken kívül Zita királyné budapesti tar-
tózkodásáról, Bethmann-Hollweg kancellár
lécsi látogatásáról, vasárka-uk új főnöké-
ről, Arz tábornokról közöl szép képeket.
Szépirodalmi olvasmányok: **Pekár Gyula**
regénye, **Lakatos László** novellája, **Szöllösi**
Zsigmond tereje, **Braun Lily** regénye.
Egyéb köslemények: **Kerner István** arc-
képe, **Kreuzmayer Ödön** művészi rajza és a
rendes heti rovatok: **A háboru napjai.** Iro-

dalom és művészet, **Sakkjáték,** stb. A „Va-
sárnapi Ujság” előfizetési ára negyed évre
öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Uj-
ság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egye-
tem-utca 4 sz.)

NYILTTÉR.

Közsönetnyilvánítás.

Mindazon rokonoknak, jó-
barátoknak és ismerősöknek,
kik elhunyt özv. Cseh Mátyásné
szül. Barabás Cecília végtisz-
tességén részvétüket nyilváni-
tották s ezáltal fájdalunkat
enyhítették, ezuton mondunk
hálás köszönetet.

Zimmer József és neje
özv. Király Róbertné
és családja.

Olcso Heti árjegyzék: árak.

- Vizespohár csiszolt üvegből —26
- Borospohár csiszolt üvegből —20
- Liköröspohár csiszolt üvegből —30
- Befőttes tányér csiszolt üvegből —40
- Teáscsésze fehér finom porcellán —90
- Mocacsésze színes finom porcellán —60
- Majolika gyümölcs tányér színezve —60
- Kávészcupor színes finom porcellán —60
- Gyermekscupor színes finom porcellán —40
- Színes festett vizespohár aranyozással —80
- Gyermek fülespohár csiszolt —80
- Evőkanál jó erő fémből —60
- Vizeskancsó finom csiszolt üvegből 2—
- Borosüveg finom csiszolt üvegből 2—
- Befőttes állvány finom csiszolt üvegből 2—
- Fűszer tartó finom majolika színezve 2—
- Virág üvegváza színes díszítéssel 2—
- Virág üvegváza színes aranyozással 2—
- Virág majolikaváza aranyozással 2—
- Virág majolikaváza aranyozással 1—
- Virág üvegváza színes üvegből 1—
- Virágváza porcellán színes Rococo 1—
- Látképes emlék kávésbögre 1:50
- Látképes emlék gyermekbögre 1:50
- Szentképes aranyozott kávésbögre 1:50
- Szentelt viztartó színes porcellánból 1—
- Szentelt viztartó aranyozással 1:50
- Szentelt viztartó színes duseranyozással 2—
- Szentelt viztartó finom aranyozással 3—
- Kávédaráló amerikai patent 7—
- Porcellán francia kivitelű nyeles lábos 4—
- Porcellán francia kivitelű nyeles lábos 3—
- Porcellán francia kivitelű nyeles lábos 2—
- Tűzálló barna porcellán tejes lábos 4—
- Vizeskészlet színes festett aranyozással 4—
- Boroskészlet színes festett aranyozással 4—
- Söröskészlet színes festett aranyozással 4—
- Liköröskészlet színes festett aranyozással 4—
- Teáspohár valódi alpaca foglalattal 2—
- China ezüst vajtartó finom kivitelben 5—
- China ezüst gyümölcskosár finom kivitel 5—
- China ezüst gyümölcs állvány színes 10—
- Teáskészlet színes roccoco aranyozással 12—
- Kávékészlet színes roccoco aranyozással 12—
- Feketékészlet színes roccoco aranyozással 12—
- Mosdókészlet színes fayence felszerelve 12—
- Ebédőkészlet színes roccoco aranyozással 86—

Eladás nagyban és kicsinyben.

Ablak üvegezés! Répkeretezés!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg nagykereskedés
Zöldfa-u. 13. Telefonszám 372.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR**
Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

Kávéház megnyitás!

Alulírott, mint a Püspök-fürdő évek óta volt bérlelője, a nagyközönség szives tudomására hozom, hogy a Körös-u. 1 sz. a. levő

Korzó-kávéházat

megvettem és azt teljesen átalakítva és teljesen felszerelve megnyitottam.

Allandóan a legkiválóbb kávéházi italok és hideg ételek lesznek olcsó :: arakon kiszolgálva ::

figyelmes és előzékeny kiszolgálás!

Naponta a Budapesti Horváth János előrangú zenekara játszik.

A nagyközönség szives támogatását kéri
Özv. Dancs Istvánné
kávés.

**ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**
Nagyvárad, Bémer-tér.

Befizetett részvénytőke
1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetétet könyvecskére és folyószámlára s azt előnyösen kamatoztatja. Leszámított váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.

Nagyteleky és Arany János utca sarkán lévő házban az emeleten egy modern négy szobás lakás erkéllyel és mellékhelyiségekkel május hó 1-re kiadó!

Ugyanitt egy **üzlethelyiség** és egy souterrainban lévő egy szobás lakás aug. 1-re kiadó!

Értekezni lehet a házmesternél, vagy INCZE irodában, Bémer-tér 3-ik szám alatt.

Mindenféle vidéki megrendeléseket azonnal szállítunk.

Telephon 92. sz.

Alabástrom szappan

legjobb és legtisztább anyagokból készül, kitűnően habzó, igen tartós, teljesen lugmentes finom szappan kellemes illatánál fogva általánosan elvan terjedve

1 drb ára 3 kor. 50 fillér.

EMIR

keleti hajfestő

legszebb fekete, vagy barna színre fest néhány perc alatt minden haját, bajuszt és szakált. Teljesen ártalmatlan. Használata egyszerű és a festés igen sokáig tart. Óvakodjunk utáztatoktól csak **EMIR** névvel ellátott dobozokat fogadjunk el.

1 készlet ára 3 kor. 50 fillér.

Ha szeplőjétől és pattanásoktól meg akar szabadulni, ha üde, friss arcot akar, úgy használjon

**alabástrom
arczerőmet**

kétféle minőség van forgalomban nappali és esteli használatra

1 tégely ára 1 kor. 30 fill.

Fenti szerek kaphatók;

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.
(Városháza mellett)

IZSÁN LIDIA
elsőrendű művésznő

Nagyvárad,

Park-szálloda

Nagy Sándor-u. 1.

előtérben.

Fizőket a legelső dívat szerint 2 óra alatt elkészítünk, kész főzőkben egyesek tartók, mállartók és háskómban nagy választék. Főzőket választás végett vidékre is küldünk, tisztításokat és javításokat pontosan elkészítünk. Szépségűzsinthez művésznőnek egyedülálló állítója.

Telefon: 11-53.

A nagyszalontai járás főszolgabírójától.

556-1917 szám.

Pályázati hirdetmény.

A járáshoz tartozó Nagyszalonta megyeköztégnél megüresedett I ső és II ik segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Az I ső segédjegyző javadalma: a községi től élvezett 1300 K készpénzfizetés becsapításával az 1913 évi LX. t. c. ben megállapított 1400 K törzsfizetés és a törvényszerű ötévesves korpólékokkal és 300 K lakpénz.

A II ik segédjegyző javadalma: a községi től élvezett 1200 K készpénzfizetés becsapításával az 1913 évi LX. t. c. ben megállapított 1400 K törzsfizetés a törvényszerű ötévesves korpólékokkal és 300 K lakpénz.

Az I ső segédjegyző az adóügyi joggy mellé rendszeresített s végzi — feyelem és büntetőjogi felelősség mellett, mindazon teendőket, melyeket adóügyekben az adóügyi s a közigazgatási ügyekben a III ad jegyző hozzáutal.

A II ik segédjegyző a főjegyző mellé rendszeresített s végzi mindazon teendőket, melyeket a főjegyző hozzáutal.

Felhívom pályázni szándékozókot, hogy az 1883 évi I. t. c. 6. §-a, illetve az 1900 évi XX. t. c. 6. §-ában előirt képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket használatra ápril. hó 13. napjának déli 12 órájáig annyival is inkább nyujtsák be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

A választást mindkét segédjegyzői állásra Nagyszalonta községvárástól f. évi ápril. hó 14. napján d. e. 10 órakor adjem meg. Nagyszalonta. 1917 március hó 20-án.

Csanády Jenő
főszolgabíró.

Az Erzsébetligeten lévő **4 új földszintes** házban egy és két szobás lakások mellékhelyiségekkel május hó 1-re kiadók.

Értekezni lehet a 3. épületben lakó házmesternél, vagy Incze irodában Bémer-tér 3.